

Nr 115.

*Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående
årligt understöd åt poststationsföreståndaren Emma Grahn-
berg; given Stockholms slott den 23 maj 1914.*

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet för civilärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

att poststationsföreståndaren Emma Grahnberg må från och med månaden näst efter den, under vilken hon avgår från sin befattning såsom poststationsföreståndare, under sin återstående livstid av postmedel uppbära ett årligt understöd av 600 kronor.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott, och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Oscar von Sydow.

*Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans
Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stock-
holms slott den 23 maj 1914.*

Närvarande:

Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden HASSELROT,
VON SYDOW,
friherre BECK-FRIIS,
STENBERG,
MÖRCKE,
VENNERSTEN,
WESTMAN,
BROSTÖM.

Departementschefen, statsrådet von Sydow anförde:

I underdånig skrivelse den 20 mars 1914 har generalpoststyrelsen gjort framställning om beredande av årligt understöd åt poststationsföreståndaren i Byske Emma Grahnberg, vilken inkommit med ansökning därom till styrelsen.

Innan jag går att redogöra för innehållet av ifrågavarande framställning, ber jag att få erinra därom, att den enligt nådigt bemyndigande den 5 juli 1907 tillsatta lönerogleringskommissionen för postverket upptog frågan om beredande av understöd åt lantpoststationsföreståndare, som efter längre tids tjänstgöring avgår från sin befattning. I sådant avseende framhölls, bland annat, hurusom det ur flera synpunkter, ej minst ur postverkets, vore angeläget, att föreståndare för

dylik poststation måtte, efter längre tids tjänstgöring, kunna avgå från sin befattning med understöd av postmedel. Ett sådant understöd ansåg kommissionen så mycket mera berättigat, som dessa poststationsföreståndare fyllde en fullkomligt ordinarie uppgift inom postverket; för en del av dem, om också icke för flertalet, utgjorde till och med poststationens handhavande den huvudsakliga sysselsättningen.

Vid föredragning av detta ärende inför Kungl. Maj:t beslöts proposition i ämnet till 1909 års riksdag, som medgav, att, då poststationsföreståndare, som varit anställd medelst personligt kontrakt, avgår från sin befattning efter att hava tjänstgjort minst 25 år, finge, därest den avgångne visas vara i behövande omständigheter, till honom utbetalas årligt understöd med lämpligt belopp, dock högst vad som motsvarar hälften av det arvode, som senast utgått till honom från postverket. För ändamålet har i postverkets utgiftsstaten uppförts ett särskilt anslag.

Sedermera har Kungl. Maj:t i sammanhang med fastställande av postverkets stat för år 1914 genom nådigt brev den 20 juni 1913 förordnat, bland annat, att beträffande användningen av ifrågavarande anslag tillsvidare skall gälla, att, därest avgående poststationsföreståndare, som tjänstgjort minst ovannämnda tid, befinnes vara i behov av understöd, årligt ålderdomsunderstöd må till honom utbetalas, dock högst vad som motsvarar två tredjedelar av det arvode, som senast till honom utgått från postverket.

I nu föreliggande skrivelse har generalpoststyrelsen beträffande Emma Grahnbergs anställning i postverket och hennes levnadsförhållanden i övrigt meddelat följande:

Emma Grahnberg, som är född den 5 januari 1845 och således över 69 år gammal, har tjänstgjort såsom föreståndare för poststationen i Byske från och med den 8 januari 1892. Dessförinnan har hon enligt upprättade kontrakt förestått poststationen i Trehörningsjö från och med den 1 januari 1890 till och med den 30 september 1891 eller i 1 år 9 månader. Hon har sålunda tjänstgjort såsom poststationsföreståndare under en tid av sammanlagt ungefär 24 år. Hon uppfyller alltså icke till fullo ovannämnda villkor för att komma i åtnjutande av ålderdomsunderstöd. Emellertid har hon före sin tjänstgöring såsom poststationsföreståndare från den 6 mars 1877 till och med den 13 oktober 1888 under olika tider tjänstgjort *dels* å postkontoret i Piteå, i vars förteckningar över där tjänstgörande personal hon varit upptagen under åren 1878—1884, såsom enskilt biträde åt postmästaren i 6 år 1 månad 20 dagar, *dels* å postkontoret i Skellefteå i 2 år 9 månader 4

dagar i enahanda egenskap, *dels ock*, enligt generalpoststyrelsens särskilda förordnanden, såsom extra biträde vid postkontoren i Piteå och Skellefteå i sammanlagt 1 år 3 månader 3 dagar. Därjämte har hon i ett års tid under åren 1887 och 1888, enligt företett intyg av dåvarande poststationsföreståndaren i Ursviken, i hans ställe skött postgöromålen därstädes. Emma Grahnbergs sammanlagda tjänstetid i postverket uppgår sålunda till över 35 år.

Det arbete Emma Grahnberg nedlagt i postverkets tjänst har, enligt vad generalpoststyrelsen vitsordat, varit av vida mera ansträngande art än det, som i allmänhet fordras av poststationsföreståndare. Poststationen i Byske, den största av de under postkontoret i Skellefteå förlagda poststationerna, har under de senare åren haft en årlig uppörd av över 7,000 kronor. Rörelsen vid poststationen har varit av den omfattning, att skötandet av densamma tagit föreståndarens tid helt i anspråk. Emma Grahnberg har erhållit de bästa vitsord rörande sin tjänstgöring i postverket och har icke haft sysselsättning utom detsamma.

I ersättning såsom poststationsföreståndare i Byske har hon, enligt vad generalpoststyrelsen upplyst, åtnjutit följande årsarvoden: under tiden den 8 januari 1892—den 30 juni 1894 360 kronor, under tiden den 1 juli 1894—den 30 september 1910 600 kronor samt från sistnämnda tidpunkt maximiarvodet, 900 kronor. Vid poststationen har dessutom utgått särskilt biträdesanslag, till en början med 60 kronor per år. Under de senare åren har detta anslag utgått med 480 kronor men förhöjdes från och med den 1 juli 1913 till 600 kronor, likaledes för år räknat. I ersättning för mistad frankoteckensprovision har därjämte till Emma Grahnberg utgått ett personligt arvode av 120 kronor per år.

Ordföranden i Byske sockens kommunalstämma har intygat, att Emma Grahnberg icke är i sådana ekonomiska omständigheter, att de lämna henne någon existensmöjlighet på ålderns dagar, och att hon alltså är i behov av allt det understöd, som kan medgivas henne.

Enligt för styrelsen företett läkarbetyg lider Emma Grahnberg av kronisk luftrörskatarr och kronisk muskelrheumatism och är till följd därav oförmögen att för framtiden upphålla sin tjänst.

General-
poststyrelsen.

Då Emma Grahnberg under en tidrymd av över 35 år ägnat sina krafter åt postverket, anser generalpoststyrelsen rätt och billigt, att, när hon sålunda på grund av sjukdom måste frånträda sin poststationsföreståndarbefattning, understöd av postmedel under hennes återstående livstid beredes henne. Det skulle nämligen enligt styrelsens åsikt vara synnerligen obilligt, om hon skulle berövas möjlighet att komma i åtnjutande

av ålderdomsunderstöd endast av den anledning, att någon kortare tid felas i den tjänstetid såsom poststationsföreståndare, som i sådant hänseende uppställts, då hon under längre än den felande tiden tjänstgjort å mera krävande befattning i verket samt därtill under ett flertal år ägnat sina krafter åt postverkets tjänst såsom biträde å postkontor. Vad beträffar storleken av det understödsbelopp, som borde tilldelas Emma Grahnberg, anser generalpoststyrelsen å ena sidan, med hänsyn till vad ovan anförts, att hon icke bör erhålla lägre belopp, än varav hon med tillämpning av de allmänna föreskrifterna rörande ålderdomsunderstöd åt poststationsföreståndare skulle komma i åtnjutande. Sedan, på sätt förut omförmålt, maximibeloppet numera förhöjts från hälften till två tredjedelar av senast innehavda arvode, skulle detta belopp utgöra 600 kronor. Å andra sidan anser styrelsen, i betraktande av beloppets storlek och i jämförelse med de belopp, som av Kungl. Maj:t och riksdagen förut tilldelats sökande under liknande omständigheter, sig böra stanna vid att för Emma Grahnberg föreslå allenast nämnda belopp.

Såsom generalpoststyrelsen framhållit, uppfyller Emma Grahnberg icke till fullo villkoren för åtnjutande av understöd från förutnämnda, i postverkets utgiftstat uppförda anslag. Emellertid har, såsom av utredningen i ärendet framgår, staten under mer än 35 år tagit hennes arbetskraft i anspråk, delvis till och med å mera krävande befattning inom postverket än såsom poststationsföreståndare. Därtill kommer, att hon erhållit de bästa vitsord angående sin tjänstgöring i postverket, att hon vid sidan av densamma icke haft annan sysselsättning, som förskaffat henne någon extra inkomst, att hon nu på grund av sjukdom nödgas lämna sin befattning, när endast ungefär ett år återstår av de för understöds erhållande stadgade 25 tjänståren, samt att hon är i behövande omständigheter. Med hänsyn till dessa omständigheter synes det mig i högsta grad skäligt, att, då hon nu uppnått en ålder av över 69 år, ett understöd beredes henne för hennes återstående livstid. Mot det föreslagna beloppet har jag intet att anmärka.

Jag tillåter mig i detta sammanhang erinra därom, att 1910 års riksdag efter framställning av Kungl. Maj:t medgivit, att förra poststationsföreståndaren Hedvig Sofia Clementeoff och poststationsföreståndaren Helena Aurora Clementeoff finge under sin återstående livstid av postmedel uppbära ett årligt understöd av 500 kronor vardera, ävensom att 1911 års riksdag på liknande framställning medgivit, att förra poststationsföreståndaren, änkan Aurora Mathilda Magdalena Wallberg, född Ehrengranat, finge under sin återstående livstid av postmedel uppbära

Departements-
chefen.

ett årligt understöd av 200 kronor. Ingen av dem uppfyllde i avseende å tjänstålder såsom poststationsföreståndare villkoren för åtnjutande av understöd från ovanberörda anslag, men i annan egenskap hade de tjänstgjort inom postverket under mera än 25 år.

På grund av vad jag sålunda anført får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att poststationsföreståndaren Emma Grahnberg må från och med månaden näst efter den, under vilken hon avgår från sin befattning såsom poststationsföreståndare, under sin återstående livstid av postmedel uppbära ett årligt understöd av 600 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skulle avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Carl Stålhammar.